

Zondag 22 maart 2020, 4^e van de 40dagentijd, Dorpskerk Zoeterwoude

Eerste Schriftlezing: Exodus 7:8-25

Tweede Schriftlezing: Mattheüs 8:23-27

Verkondiging

Wat zijn er veel onheilspellende voorspellingen over hoe het verder zal gaan met de Corona crisis in ons land. Er is veel onrust over wat de volgende week zal brengen, en de weken erna. Het doet haast (?) denken aan de plagen uit Exodus: ziekte, zweren, sterfte, de achtste plaag: sprinkhanen. Was er niet een sprinkhaanplaag in Afrika? En nu ziekte die zich wereldwijd verspreidt...

Waarom gebeurt dit allemaal? Er worden nu al veel verklaringen gezocht; verklaringen die de schuld bij mensen leggen: bij onze levensstijl, het eten van dieren, het slechte gebruik van de natuur of omdat onze grenzen zo open zijn. In deze verklaringen voelt de crisis als een straf voor wat mensen deden.

Worden de Egyptenaren in het verhaal uit Exodus ook niet gestraft om hun gedrag?

Veel mensen lezen het verhaal uit Exodus zo; als een verhaal over schuld en straf.

Een andere manier waarop mensen het verhaal over de 10 plagen lezen, zoekt naar een verklaring in de natuur: De eerste plaag verandert water in bloed. Maar in Egypte krijgt iedere juni maand het water van de Nijl een rode kleur. En er ontstaan afzettingen in het water waardoor het stilstaande water gaat stinken. Is daarmee de plaag niet verklaard(?). Er wordt in het bijbelverhaal dan wel verteld dat water in bloed veranderde, maar het is eigenlijk een bepaald soort bezinksel in het water; het is gewoon een natuurverschijnsel.

Ook dat is een manier om een beetje grip te krijgen op een grote crisis.

In deze weken horen en zien we via de media steeds allerlei experts aanschuiven die de Coronacrisis net wat beheersbaarder proberen te maken dan het eigenlijk is.

Steeds blijkt dat er geen simpele oplossingen zijn.

DE BEELDEN VAN LEVEN EN DOOD: SLANG EN BLOED

De dood is vaker dan voorheen onderwerp van gesprek. Dat merk ik aan de gesprekken die ik heb met mijn omgeving. Ik bel iemand die al oud is en hoop dat ik die nog levend zal ontmoeten als de crisis voorbij is. Ik spreek met iemand die somber is en we vragen ons af het leven na Corona meer de moeite waard zal zijn dan ervoor; of we het meer zullen waarderen.

En ik denk aan het zorgpersoneel, dat blootgesteld wordt aan mensen met het virus en het personeel in de supermarkt en al die andere vitale beroepen. Mensen die meer risico lopen dan wie ervoor kan kiezen thuis te blijven. Ik hoor op het journaal over het ene sterfgeval na het andere. Ik zie online ook 😊 een explosie aan grappige filmpjes, gifjes en cartoons voorbijkomen; over hamstergedrag, thuisblijven en wat te doen bij verveling, enzovoorts.

Toch blijft de ernstige sfeer overheersen dat het gaat om leven en dood.

De eerste plaag: van het water dat in bloed verandert, brengt Egypte ook in de sfeer van leven of dood. Het water van de Nijl is in het droge landschap van Egypte de grootste bron van vruchtbaarheid. De Griekse geschiedschrijver Herodotus noemde 'Egypte een geschenk van de Nijl'. Zonder de Nijl was er geen Egypte geweest, geen vruchtbare plek voor mensen om te leven.

Ook bloed is een bron van leven: in je lichaam tenminste. Buiten het lichaam is bloed een teken van dood en verderf.

Als het water van de Nijl in bloed verandert, dan komt het land dus in de sfeer van de dood terecht. En we horen dat beetje vreemde verhaal van aan de ene kant Mozes en Aäron en aan de andere kant de tovenaars en wijzen van Egypte die met elkaar een soort van wedstrijd houden wie er macht heeft over leven en dood en wie er de rampen veroorzaakt.

Dat begint al voor de eerste plaag. Voor de troon van de farao, die als een teken van zijn macht op zijn kroon een cobra, een slang draagt. Aärons staf verandert in een slang. Farao roept zijn tovenaars en geleerden op en op hun beurt veranderen de Egyptische magiërs hun staf in een slang.

De slang belichaamt dood en chaos, denk aan giftige slangen – die kunnen mensen doden. Maar de slang kennen we ook op een andere manier. Denk aan het logo van de apotheek: een slang, de esculaap. De slang staat ook voor leven, genezing en in bijbelse tijden ook nog voor wijsheid.

Dat ligt daar dus allemaal aan de voeten van farao. Maar, dan vertelt het verhaal, hoe de enige heer en meester over dit alles; over leven en dood, de God van Israël is. Want de slang van de staf van Aäron verslindt alle andere slangen. God heeft de macht over het leven en de macht over de dood.

En die macht is niet eenmalig of alleen voor een bepaalde situatie: de macht van God strekt zich uit over alles wat in de 10 plagen passeert, over de hele natuur, de hele schepping, het hele leven. Dat is de hoop die het verhaal over de 10 plagen wil geven aan het volk Israël. Dat God macht heeft over leven en dood.

Het komt erop aan om dat te geloven.

EXISTENTIELE VRAAG

En dat is precies het moeilijke. Kunnen we in al het onheil, alle verwarring, alle onzekerheid die we meemaken, geloven dat er een God is die macht heeft over het hele bestaan? Is er in alle chaos nog iets van die grote, goede macht te herkennen?

JEZUS MAANT DE STORM TOT RUST

Dat is precies ook de vraag voor de leerlingen van Jezus. Want het verhaal van de storm op het meer vertelt over een zelfde gevecht tussen leven en dood en wie daar de macht over heeft.

Ook dit verhaal is een wonderlijk verhaal en een verwarrend verhaal. Er is een gigantische storm, hoge nood en dan plotseling dat beeld van Jezus die woorden spreekt tegen de wind en het water.

In het Nieuwe Testament is water vaak iets dreigends. Bron van leven (ja), maar ook bron van dood. Water is een oermacht van de schepping en een macht die mensen de dood injaagt. En net als in het verhaal over de eerste plaag in Egypte, heeft God, door Christus, er macht over.

Het wordt in 1 zin verteld, dat Jezus het water tot kalmte maant. En dan vraagt Jezus ook nog aan zijn leerlingen waarom ze eigenlijk zo bang zijn. Alsof het vanzelfsprekend is dat Jezus de verwoestende kracht van het water bedwingt.

Maar voor de leerlingen, voor ons, is dat helemaal niet vanzelfsprekend.

IS ER MIDDEN IN DE STORM AL IETS TE ZIEN VAN DE MACHT VAN JEZUS?

Dat Jezus macht heeft over de dood, is moeilijk te ontdekken midden in die storm, midden in de crisis.

De figuur die op de boot in de storm opstaat en wind en water doet gehoorzamen. Wat is dit voor iemand?

Een beetje onwerkelijk. En ook verwarrend: we gedenken deze 40dagentijd zijn lijden. Is Jezus die macht heeft over het water dezelfde Jezus die aan het kruis sterft na veel lijden?

In het koor van de Dorpskerk staan kruiswegattestaties. Veertien in totaal. Zeven aan de ene kant en zeven aan de andere kant. Ze stonden eerder in de Christus Dienaarkerk. Wij mochten ze gebruiken in deze 40dagentijd. Voor wie ze nog nooit heeft gezien of het zich niet meer kan herinneren: het zijn doeken van stof. In kleurstelling gaan ze van licht naar donker. En hoe donkerder ze worden, hoe meer het donkere kruis erop zichtbaar wordt.

Hoe zwaar zijn lijdensweg was, wordt voelbaar als je ernaar kijkt.

De verhalen van de kruisiging en de storm op het meer lijken niets met elkaar te maken te hebben. En toch is er een aanwijzing dat ze alles met elkaar te maken hebben. Die aanwijzing zit midden in de storm. Je moet er goed voor lezen, en misschien als je thuis hebt meegelezen met een andere vertaling dan vanmorgen gelezen is, is het je wel opgevallen: de storm wordt op verschillende manieren verwoord. De ene vertaling schrijft over een kolkend meer, een ander dat de grond onder het meer begon te bewegen, een ander dat het hevig begint te stormen, een ander dat er een grote onstuimigheid komt, en weer een andere vertaling spreekt van een groot beven. Er zijn dus verschillende vertalingen. Er wordt niet gewoon overal het woord 'storm' gebruikt. Dat komt omdat er in de grondtaal, het Grieks, een woord [seismos] staat, dat eigenlijk 'aardbeving' betekent. Een aardbeving op het water.

Wie het lijdensverhaal van Jezus in Mattheüs vaak heeft gelezen, weet dat er op twee andere, cruciale momenten een aardbeving is: bij de kruisiging en bij de opstanding.

Bij de kruisiging scheurt het gordijn voor de heilige plek in de tempel en begint de aarde te beven. Daardoor zien de mensen bij het kruis in dat Jezus de Zoon van God is.

En bij de opstanding is er zelfs een gróte aardbeving, net als de grote beving tijdens de storm op het meer. Het laat de macht van Jezus zien.

Het verhaal van de storm op het meer wijst naar de opstanding. In de storm die de mensen bang maakt, omdat ze er geen macht over hebben, staat Jezus op, zoals hij opstaat uit het graf. En water en wind worden stil.

Voor ons zijn grotere processen, grotere krachten van ziekte en dood niet beheersbaar. Dat is extra voelbaar in deze crisistijd, maar het is eigenlijk nooit anders geweest. Mozes en Aäron; Egypte; de leerlingen van Jezus; ze doorleven elk hun eigen crisistijden.

Maar midden in de storm, waarin je ten onder kan gaan, geeft God een teken dat er opstanding is, door Christus. Hij maant de macht van de dood tot rust. Ze overspoelen zijn leerlingen niet meer zo. Want hij overwint de dood.

Het einde van zijn leven vertelt, dat hij de dood niet overwint door alle ziekte en dood van de aarde weg te nemen. De macht van Jezus Christus is dat hij lijdt als een mens, en liefheeft als God zelf. Dat is de macht die nieuw leven mogelijk maakt in onzekere tijden: zijn liefde voor mensen, die hem op zijn weg naar het kruis brengt. En God die met hem is op deze weg, zodat hij het kan volbrengen: zodat zijn liefde ons omringt. Moge het ons rustig maken in alle stormen en plagen die nog komen zullen. **Amen.**